

gesignaleerd

ren 1605 en 1614. Het nog te verschijnen derde deel zal een glossarium en een register bevatten.

's-Gravenhage

R. Harthoorn, *Vuile oorlog in Den Haag. Bestrijding van het communistisch verzet tijdens de Duitse bezetting*

(Utrecht: Uitgeverij Van Gruting 2011) 576 blz., ill., index. ISBN 9789075879483. Prijs € 39,90.

De vader van Rudi Harthoorn werd samen met tientallen andere Haagse communistische verzetsmensen in 1941 door de Duitsers opgepakt. Dit was voor hem aanleiding om het onderzoek naar de geschiedenis van deze groep te starten. Zoals bekend werden de communisten door de nazi's fel vervolgd, zowel in Duitsland als in Nederland. Dit boek behandelt de bestrijding van het communistisch verzet in Den Haag en omstreken. Er waren tijdens de Duitse bezetting drie perioden van repressie: die van de eerste ondergrondse CPN in 1940-1941, de tweede van 1941 tot 1943 en de derde van 1943 tot het einde van de oorlog. Vele communisten werden opgepakt en gedeporteerd naar kampen als Gross-Rosen, Dachau en Natzweiler. Speciale aandacht is er voor de afzonderlijke communistische verzetsstrijders. De bijlagen bevatten naamlijsten van omgekomen personen uit het Haags communistisch verzet en van andere oorlogsslachtoffers.

Leiden

E. den Hartog e.a. (red.), *De Pieterskerk in Leiden. Bouwgeschiedenis, inrichting en gedenktekens*

([Zwolle]: WBOOKS 2011) 528 blz., ill., index. ISBN 9789040078187. Prijs € 59,50.

De Pieterskerk in Leiden werd in 1121 gesticht en diende aanvankelijk als kapel van het Hollandse grafelijke hof. Vanaf 1572 vonden hier de officiële plechtigheden van de Leidse

Universiteit plaats. Sinds 1974 is het gebouw in wereldlijke handen en wordt het gebruikt voor samenkomsten van diverse aard. In dit vuistdikke en fraai uitgevoerde boek worden de bouwgeschiedenis, de inrichting en de gedenktekens van de kerk beschreven. Elk thema wordt ingeleid en gevolgd door een aantal casestudies. Hierbij komen onderwerpen aan de orde als het gewelf, de muurschilderingen, de gildeborden en de kerkmeesterskamer. Ook is er aandacht voor de epitafen en praalgraven van onder anderen Ludolph van Ceulen, Johannes Polyander van Kerckhoven, Johannes Coccejus, Herman Boerhaave, Petrus Camper, Joan Melchior Kemper en Eliza Laurillard. Het boek bevat geen overzicht van alle grafzerken in de kerk maar het geeft wel informatie over de oudste zerken en de wapenborden.

Loenen

J. Heerze, *Elk mens telt. Een rondgang over ereveld Loenen*

('s-Gravenhage: Oorlogsgravenstichting 2011) 80 blz., ill. ISBN 9789079602025.

Prijs € 6,50 (incl. verzendkosten).

Verkrijgbaar bij de Oorlogsgravenstichting, Zeestraat 85, 2518 AA 's-Gravenhage. Zie ook: www.ogs.nl.

Vanwege zijn bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarde staat Ereveld Loenen op de lijst van gemeentelijke monumenten van Apeldoorn. Over deze nationale begraafplaats voor Nederlandse oorlogsslachtoffers verscheen (onder anderen van de hand van Jan Heerze) een inmiddels uitverkocht boek, waarin van zestig slachtoffers levensbeschrijvingen waren opgenomen (*Genealogie* 6 (2000), afl. 2, 59). Bij die uitgave was een naamlijst gevoegd met gegevens over de meer dan 3500 mensen die op het ereveld hun laatste rustplaats vonden. Het voorliggende boekje is te beschouwen als een gids, waar-

mee, aan de hand van een plattegrond, een wandeling over de begraafplaats kan worden gemaakt.

Merkstein

W. Nolten, *Gezinslijsten St. Willibrordus Merkstein 1624-1797*

(Heerlen 2000[-2011]) niet gepagineerd, ill. Adres van de samensteller: Bruinkoolweg 30, 6414 BJ Heerlen-Heksenberg.

Over het Limburgse Eygelshoven publiceerde Wim Nolten onder de titel *Egelsers Luuj* enkele lijvige bronnenuitgaven die de periode 1611-1940 omvatten (zie onder andere *Genealogie* 16 (2010), nr. 4, 153). Onlangs ontvingen wij van hem een vergelijkbare publicatie over het Duitse plaatsje Merkstein, dat net even over de grens bij Eygelshoven ligt. Uit verschillende bronnen stelde hij een overzicht samen van de inwoners van de parochie St. Willibrordus vanaf het begin van de zeventiende tot het einde van de achttiende eeuw. Aan deze alfabetisch geordende gezinslijsten gaat een overzicht vooraf van de pastoors van Merkstein tot 1970. De uitgave besluit met een opgave van overledenen die niet in de gezinslijsten konden worden ondergebracht. Veel voorkomende familienamen in Merkstein waren onder meer Esser(s), Feurpeil(l), Krichelberg, Nevelstein en Scheren.

Nederlands-Indië

J. van Dijk en S. Legèné (red.), *The Netherlands East Indies at the Tropenmuseum* (Amsterdam: KIT Publishers 2011) 200 blz., ill., index. ISBN 9789068327519. Prijs € 34,50.

In dit eerste deel van een Engelstalige reeks over de collecties van het Tropenmuseum te Amsterdam wordt de materiële cultuur van voormalig Nederlands-Indië (Indonesië) besproken. Na een inleiding over de koloniale geschiedenis volgen zes essays over verschillende aspecten daarvan, zoals de eisen van Indonesiërs in onderwijs en politiek, plantersondernemingen, Indische bedienden, Javaanse en Balinese dans en de Papoea's van Nieuw-Guinea. Bovendien worden in kaders verschillende koloniale voorwerpen en personen uitgelicht. Hierna volgt een bespreking van tien collectioneers wier verzamelingen in het Tropenmuseum terecht zijn gekomen, zoals Johan Ernst Jasper (1874-1945), Théodore F.A. Delprat (1851-1932), Margaretha Mathilde Weissenborn (1889-1964) en Frederik Willem van Eeden (1829-1901). Deze verzamelingen bevatten onder andere kaarten, familiefoto's, films, kleding, schilderijen, wapens en Djokja zilver. Twee beschouwende essays over de ge-

